

LAUDATIO

În onoarea Eminenței Sale,
Cardinalul Luis Francisco Ladaria Ferrer SI,
prefect al Congregației pentru Doctrina Credinței
și președinte al Comisiei Pontificale Ecclesia Dei
și al Comisiei Pontificale Biblice din Vatican,
cu ocazia acordării titlului de *Doctor Honoris Causa* al
Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

3 aprilie 2019

www.uaic.ro

Laudatio

În onoarea Eminenței Sale, **Cardinalul Luis Francisco Ladaria Ferrer SI**, prefect al Congregației pentru Doctrina Credinței și președinte al Comisiei Pontificale Ecclesia Dei și al Comisiei Pontificale Biblice din Vatican, cu ocazia acordării titlului de Doctor Honoris Causa al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Eminenza Reverendissima,

Excelențele Voastre,

Stimată Doamnă Prorector Mihaela Onofrei,

Onorat prezidiu, distinși invitați, dragi studenți,

Mă simt foarte onorat să pot ține astăzi, în acest for academic, Laudatio cu ocazia acordării titlului onorific de Doctor Honoris Causa din partea Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași Eminenței Sale Luis Francisco Ladaria Ferrer SI, prefect al Congregației pentru Doctrina Credinței și președinte al Comisiei Pontificale Ecclesia Dei și al Comisiei Pontificale Biblice din Vatican.

1. Mulți se vor întreba care a fost motivul acestei alegeri. Dintru început vreau să precizez că motivul pentru care Consiliul Facultății de

Teologie Romano-Catolică l-a propus pe profesorul și cardinalul Ladaria Senatului Universității „Alexandru Ioan Cuza” în vederea acordării titlului de Doctor Honoris Causa este dublu. Primul constă în recunoașterea realizărilor pe care Eminența Sa le-a adunat în cei peste 30 de ani de activitate didactică și de cercetare teologică la Universitatea Pontificală Comillas din Spania și la Universitatea Pontificală Gregoriană din Roma. Al doilea motiv se referă la ceea ce Eminența Sa reprezintă pentru comunitatea noastră locală, academică și eclezială, ca membru al Societății lui Isus și ca prefect al Congregației pentru Doctrina Credinței din Vatican.

2. Încep cu al doilea motiv. În anul 1966, tânărul Luis Ladaria a intrat în Societatea lui Isus, un ordin călugăresc înființat de sfântul Ignățiu de Loyola în 1540. Legăturile dintre locuitorii din Moldova și călugării iezuiți datează încă din anul 1588, atunci când aceștia au venit la Cotnari pentru a deschide o școală pentru tinerii din Moldova. Același lucru l-au făcut la Iași, în 1644. Din cauza vremurilor tulburi, activitatea lor nu a fost de durată. Însă în 1886, odată cu înființarea Seminarului Diecezan din Iași (actualul Institut Teologic Romano-Catolic), episcopul Nicolae Iosif Camilli a adus ca profesori și formatori ai viitorilor preoți din Dieceza de Iași un grup de călugări iezuiți. Ajutorul acordat Bisericii noastre locale de către acest ordin călugăresc a continuat și peste ani, în special după 1990, atunci când mai mulți preoți din Dieceza de Iași au mers la Roma și s-au specializat în diferite domenii ale teologiei la Universitatea Pontificală Gregoriană, condusă chiar de Societatea lui Isus.

Aici vă rog să-mi permiteți și o mărturie personală. În perioada 1994-1999, în timp ce urmam studiile de masterat și doctorat în teologie dogmatică la Universitatea Pontificală Gregoriană, am avut bucuria să-l cunosc pe prof. Luis Ladaria la cursurile de Teologie trinitară și Antropologie teologică, ce se țineau în Aula Mare a Universității, deoarece celelalte săli erau neîncăpătoare pentru studenți. Mărturisesc că noutatea și profunzimea acestor cursuri mi-au marcat viziunea teologică și de aceea m-am folosit de ele în activitatea mea didactică la Institutul Teologic Romano-Catolic și la Facultatea de Teologie Romano-Catolică din Iași. Acum am bucuria să vă anunț că aceste două tratate sunt publicate și în limba română, cu un Cuvânt înainte de partea autorului.

Ca prefect al Congregației pentru Doctrina Credinței, Eminența Sa Cardinalul Luis Ladaria se află în slujba Papei Francisc și a Bisericii Catolice, pentru păstrarea și promovarea credinței, dar și pentru a favoriza cercetările teologice care să ducă la o creștere în înțelegerea credinței. Și aici este punctul de întâlnire cu Facultatea noastră de Teologie.

3. Treceam acum la primul motiv, care vizează realizările Eminenței Sale în activitatea didactică și de cercetare în domeniul teologiei. Sigur, timpul și locul nu-mi permit să fac o hermeneutică a tuturor lucrărilor de teologie scrise de Cardinalul Ladaria, pentru a reliefa relația dintre ele și armonizarea lor cu activitatea sa teologică. Aș dori totuși, cu permisiunea Dumneavoastră, să prezint mai întâi câteva informații fundamentale cu privire la activitatea academică a prof. Ladaria, apoi unele caracteristici

ale activității sale teologice și, în sfârșit, relația activității sale teologice cu magisteriul Bisericii.

Luis Francisco Ladaria Ferrer s-a născut la Manacor (Insulele Baleare – Mallorca) la 19 aprilie 1944. Prima etapă a formării sale academice a avut loc în orașul natal, în colegiul iezuiților din Palma de Mallorca, după care și-a continuat studiile superioare la Universitatea Națională din Madrid, unde a obținut licența în drept, în anul 1966. Puțin timp după aceea, la 17 octombrie 1966, a intrat în Societatea lui Isus, unde începe a doua etapă a formării sale, cea în domeniul teologiei. A urmat studiile de filosofie în cadrul Universității Pontificale Comillas din Madrid, iar pe cele de teologie la Facultatea Filosofico-Teologică „Sankt Georgen” din Frankfurt, condusă de părinții iezuiți, unde a obținut licența în teologie.

La această facultate, Luis Ladaria a întâlnit mari profesori, cum ar fi părintele Aloys Grillmeier, specialist în istoria dogmelor și care a fost creat cardinal la bătrânețe; părintele Otto Semmelroth, specialist în exegeză și teologie dogmatică, și părintele Hermann J. Sieben, care a ajuns o autoritate în istoria conciliilor. Acești profesori l-au orientat spre studierea profundă a izvoarelor credinței și i-au insuflat dorința cercetării teologice. Astfel că prima etapă a formării sale este caracterizată de o solidă bază patristică și dogmatică, precum și de o largă cunoaștere a istoriei dogmelor. Aceasta se poate vedea, de exemplu, în primele sale articole dedicate tratatului De Trinitate al sfântului Augustin, sau

Cristologiei lui Hugo de la Saint-Victor, care a fost și tema lucrării sale de licență.

La 29 iulie 1973, Luis Ladaria a primit hirotonirea preoțească, după care a plecat la Roma, pentru a-și continua studiile la Universitatea Pontificală Gregoriană. Aici i-a avut ca profesori, printre alții, pe părinții Juan Alfaro și Zoltan Alszeghy, care l-au ajutat să reflecteze mai adânc asupra relației dintre misterul lui Cristos și misterul omului. Un rol deosebit l-a avut și părintele Antonio Orbe, recunoscut drept un mare patrolog, care i-a îndreptat atenția spre părinții Bisericii, în special cei din școala asiatică, precum sfântul Irineu. Tot părintele Orbe i-a sugerat să aprofundeze opera marelui maestru din Poitiers, sfântul Ilariu, care era puțin cunoscut în acel timp. Astfel, în 1975, pr. Luis Ladaria obține doctoratul în teologie cu lucrarea „Duhul Sfânt la sfântul Ilariu din Poitiers”.

După obținerea doctoratului în teologie, pr. Luis Ladaria va lucra mai mult de 30 de ani ca profesor, mai întâi la Universitatea Pontificală Camillas din Madrid, unde a predat Antropologie teologică, apoi, din 1984, la Universitatea Gregoriană din Roma, unde a predat Antropologie, Escatologie și Teologie trinitară. Între 1986 și 1994 a fost și vicerector al acestei prestigioase Universități, condusă de Societatea lui Isus, moștenitoare a Colegiului roman fondat de către sfântul Ignațiu de Loyola.

4. Luis Ladaria era recunoscut în Universitatea Gregoriană atât pentru calitățile sale didactice și de cercetare, cât și pentru disponibilitatea și atenția față de studenți. Astfel se explică faptul că a

condus 58 de teze de doctorat, care au aprofundat teme din antropologie, cristologie și teologie trinitară. Între publicațiile sale se numără aproximativ 30 de cărți și peste 100 de articole științifice. Cum îmi este imposibil să dau citire întregii sale opere academice, vreau să fac referire la două teme, care s-au transformat în cărți publicate și reeditate. Mă refer la operele Antropologia teologică și Dumnezeuul cel viu și adevărat. Misterul Preasfintei Treimi, care au fost traduse în italiană, engleză, portugheză, polonă, franceză și, acum, în română.

Una dintre atitudinile esențiale ale „gândirii teologice” a Cardinalului Ladaria este umilința, o virtute care, în fața misterului divin, deschide porțile spre Dumnezeuul infinit și permite contemplarea lui cu mintea luminată de har. Toți cei care, într-un fel sau altul, l-au cunoscut sau au lucrat cu prof. Ladaria au admirat la el nu numai cunoștințele sale teologice, ci și modul său de viață, caracterizat de dorința de a trăi acest adevăr. Având o personalitate cordială și accesibilă, Eminența Sa este un om simplu și deschis dialogului; are o capacitate de cercetare care îi permite să ajungă nu doar la misterul omului, ci și la misterul însuși al lui Dumnezeu. Important pentru el este să se meargă la esențial. Sau, cum se exprima în această privință J. Garcia Murga, la prof. Ladaria „ies în evidență frumusețea arhitecturii sistemului, claritatea expunerii, perspicacitatea cu care știe să extragă ceea ce este fundamental din fiecare autor, inclusiv de la cei moderni. La precizia sintezei și a limbajului se adaugă contactul imediat cu gândirea vie a autorilor, grație citatelor din subsolul paginii, pe cât de abundente, pe atât de oportune. Ladaria merge direct la esențial, dar fără schematisme care secătuesc viața”.

Reflecția teologică a Cardinalului Ladaria este clară și sigură, rod al unui studiu serios și profund al tematicii pe care o tratează. Colegul său de la Gregoriana M.P. Gallagher îl caracteriza astfel: prof. Ladaria „are darul de uni politețea și compasiunea, caritatea evanghelică și excelența academică, principala sa caracteristică fiind luminozitatea și claritatea mediteraneeană a teologiei sale, în calitate de fiu al insulei din Mediterana Mallorca. Această caracteristică se unește cu caracterul său teologic nepolemic”. Familiaritatea cu Sfânta Scriptură și dialogul constant cu principalii exponenți ai teologiei patristice fac din el un punct de referință important pe drumul reînnoirii teologice începute de Conciliul al II-lea din Vatican.

În gândirea teologică a prof. Ladaria putem aprecia, de asemenea, caracterul echilibrat și deloc polemic. J. Nunez Regodon, decanul Facultății de Teologie din Salamanca, afirma că Eminența Sa știe „să concilieze în persoana sa fermitatea credinței și suavitatea care l-a caracterizat pe maestrul său, sfântul Ilariu, care în timpul vieții... a căutat să-i înțeleagă pe cei care încă nu ajunseseră la adevărul deplin și cu o mare inteligență teologică i-a ajutat să ajungă la credința deplină în adevărata divinitate a Domnului Isus Cristos”. În fața multiplelor opinii teologice, Eminența Sa caută mai curând să salveze ceea ce este pozitiv în poziția unui anumit autor, decât să-l condamne, după cum afirmă P. Curbelie: „Mons. Ladaria se arată mereu dispus să salveze poziția aproapelui său, și nu să o condamne, deși are grijă să ofere cititorilor săi un discernământ cu adevărat teologic în slujba celui care este Adevărul în persoană”.

În sfârșit, din lectura scrierilor sale descoperim familiaritatea și cercetarea atentă a Sfințelor Scripturi și a operei sfinților părinți. Cercetarea credincioasă, unită cu Tradiția Bisericii, devine pentru el un drum de credință pentru întâlnirea cu Dumnezeu cel viu și adevărat.

Personalitatea Cardinalului Ladaria se regăsește, așadar, în opera sa, pentru că, spunea sfântul Ilariu de Poitiers, „natura este dată așa cum este posedată” (Trin., VIII, 53). Simplitatea, disponibilitatea și îndemânarea persoanei sale se traduc într-o teologie sobră, integră și amabilă. După sfântul Irineu, simplitatea este una dintre trăsăturile principale ale slujirii apostolice, iar ea trebuie văzută ca participare la simplitatea lui Dumnezeu și ca expresie a voinței sale salvifice de a ajunge la toți. Prin urmare, adevărata simplitate nu este sinonimă cu uniformitatea, ci cu integrarea complexității într-un centru. Și aici, Cardinalul Ladaria în disponibilitatea și în deschiderea sa, se arată ca „o persoană cu un mod de gândire incomplet”, care se îndreaptă spre o „gândire deschisă” în mod umil spre „Dumnezeu care întotdeauna este mai mare”.

Pe scurt, Eminența Sa a aprofundat și a trăit cea frumoasă frază a sfântului învățător din Poitiers: „În orice moment, Dumnezeu știe să fie numai iubire, numai Tată. Iar cel care iubește nu poate fi invidios și, fiind părinte, este părinte întru totul” (Trin., IX, 61). Potrivit Scripturii, pentru un înțelept este potrivit să învețe înțelepciunea „fără înșelăciune și fără invidie” (Înț 7,13), imitându-l pe Dumnezeu care o împărtășește cu generozitate. Darului gratuit i se răspunde cu multă recunoștință.

5. Să punctăm în continuare și câteva aspecte legate de relația activității teologice a Eminenței Sale cu magisteriul Bisericii. Începând cu anul 1992, pentru o perioadă de cinci ani, a fost membru al Comisiei Teologice Internaționale, apoi, tot pentru o perioadă de cinci ani, între 2004 și 2009, a fost secretarul acestei comisii. Între altele, amintim că Eminența Sa a fost redactorul documentului „Creștinismul și religiile”, apărut în anul 1997, document ce continuă să fie mereu actual.

În anul 1995 a fost numit consultant în cadrul Congregației pentru Doctrina Credinței. Astfel, prin munca sa academică și didactică, a adus un serviciu calificat teologiei prin relația sa cu magisteriul Bisericii. Acest serviciu va atinge punctul culminant pe data de 9 iulie 2008, când Papa Benedict al XVI-lea l-a numit secretar al Congregației pentru Doctrina Credinței, primind și hirotonirea episcopală în data de 26 a aceleiași luni. În această calitate a fost numit consultor la Congregația pentru Episcopi și, în 2009, consultor la Consiliul Pontifical pentru Unitatea Creștinilor, iar din 2011, și la Consiliul Pontifical pentru Pastorația Sănătății.

La 19 mai 2014, a primit titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Pontificale din Salamanca și, la 2 octombrie 2014, al Universității Pontificale Comillas din Madrid.

La 1 iulie 2017, a fost numit de Papa Francisc prefect al Congregației pentru Doctrina Credinței și președinte al Comisiei Pontificale Ecclesia Dei și al Comisiei Pontificale Biblice din Vatican.

6. Din datele prezentate se pot deduce foarte ușor motivele care ne-au condus ca să-i acordăm Eminenței Sale Cardinal Ladaria titlul de Doctor Honoris Causa.

În primul rând, avem învățătura sa teologică. Dacă e să ne referim doar la activitatea din Universitatea Pontificală Gregoriană, supranumită Universitatea Națiunilor, prof. Ladaria a contribuit la formarea seminariștilor și a preoților din întreaga lume, inclusiv din România, învățându-i o metodă teologică sigură, conform literei și spiritului Conciliului al II-lea din Vatican.

În al doilea rând, din punct de vedere eclezial, este slujirea Eminenței Sale în cadrul Congregației pentru Doctrina Credenței, unde se remarcă printr-un mod propriu de a face teologie, caracterizat prin fidelitate față de tradiție și expresiile sale cele mai autentice, prin rigurozitate în aplicarea metodei teologice și prin voința de a sluji credința Bisericii și sarcina ei evanghelizatoare.

Nu în cele din urmă, calitățile personale ale Cardinalului Luis Ladaria: simplitatea, disponibilitatea și bunăvoința lui. Am sugerat deja mai sus relația dintre aceste virtuți personale și modul de a face teologie al prof. Ladaria. Adevăratul profesor este recunoscut nu pentru că învață lucruri, ci pentru că învață căi. În cele din urmă, aceste moduri, atât de personale, atât de unice, sunt cele care l-au făcut pe Luis Ladaria un mare profesor.

În încheiere, doresc să-i mulțumesc Eminenței Sale Cardinalul Ladaria pentru bunăvoința de a accepta propunerea noastră de a primi titlul de Doctor Honoris Causa al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Ne bucurăm pentru relația care se stabilește acum între Universitatea noastră și Sfântul Scaun. Titlul de Doctor Honoris Causa pe care Eminența Sa îl primește astăzi ne onorează și pe noi nu mai puțin decât vrem să-l onorăm noi pe el.

Comisia de elaborare a Laudatio:

Președinte:

Prof. univ. dr. **Mihaela ONOFREI**, Ordonator de Credite, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Membri:

Prof. univ. dr. **Henri LUCHIAN**, Prorector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;

Excelența sa **Petru GHERGHEL**, Episcop al Diecezei de Iași;

Conf. univ. dr. pr. **Ștefan LUPU**, Decanul Facultății de Teologie Romano-Catolică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;

Conf. univ. dr. pr. **Iulian FARAOANU**, Director al Departamentului de Teologie Romano-Catolică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;

Prof. univ. dr. pr. **Emil DUMEA**, Facultatea de Teologie Romano-Catolică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Iași, 3 aprilie 2019